

Зелена
Оксана Ярославівна

Молоде покоління в координатах політичної культури України

УДК 32-027.21(477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2019-6-42-48>

Зелена Оксана Ярославівна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри правознавства,
соціології та політології
Дрогобицького державного
педагогічного університету
імені Івана Франка
вул. Івана Франка, 24,
Дрогобич, Україна

Перспектива розвитку демократичної України пов'язана з особливостями формування політичної культури молоді, її політичними цінностями, політичним вибором та ставленням до влади. Метою статті є теоретико-емпіричний аналіз типу політичної культури сучасного молодого покоління в українському суспільстві. При написанні роботи були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема, методи теоретичного узагальнення, структурно-функціональний, політологічного аналізу і синтезу феномену політичної культури. Емпіричну базу дослідження склали соціологічний проект «Молодь Пограниччя: Дрогобич – Перемишль» та результати соціологічного опитування, проведеного Центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова у вересні 2017 р.

У статті проаналізовано теоретичні засади політичної культури як соціокультурного феномену. Одним із засобів всебічного пізнання ціннісних моделей політичних культур розглянуто її типологізацію. Фокус уваги зосереджено на характеристиці активістського типу, без розвинутих ознак якого неможливо сформувати громадянську культуру. Висвітлено специфіку поєднання чистих типів політичної культури та утворення змішаних форм. Показано, що в сучасній Україні можна говорити про змішаний тип політичної культури молоді. У ньому домінують ознаки підданської та патріархальної культури, й лише починають проявлятися елементи активістської складової. Обґрунтовано необхідність нового підходу у визначенні ролі молоді у політичних процесах і формуванні нового типу політичної культури.

На основі емпіричних даних продемонстровано як у регіональному, так і всеукраїнському вимірі недостатньо активне зацікавлення молоді політикою. З іншого боку, показано, що молоде покоління, яке виросло в умовах незалежності, через практику участі у Майданах, частіше демонструє ознаки нового типу політичної культури. Результати дозволили інтерпретувати ставлення молоді до політики як переосмислення своєї ролі в державі та сформулювати пропозиції щодо формування нового типу політичної культури.

Ключові слова: політична культура, молодь, типи політичної культури, політична участь, громадянська культура.

Вступ. У сучасних умовах Україна переживає складний і суперечливий період суспільних трансформацій. Особливості еволюції політичної системи України та її культури відображаються у життєдіяльності молоді як об'єкта та суб'єкта політики. Молодь є носієм інтелектуального потенціалу та визначальним чинником демократизації українського суспільства та державотворення.

Варто зауважити, що сучасна українська молодь виросла в умовах руйнування стереотипів поведінки, стрімких і не завжди позитивних соціально-економічних процесів та ціннісних змін, тому значна її частина залишилась без надійних політичних та соціокультурних орієнтирів, не формується громадянська свідомість, втрачаються духовно-моральні ідеали, зростає відчуженість від суспільства й держави. Відтак, перспектива подальшого розвитку демократичної України пов'язана з особливостями формування політичної культури молоді, її політичними цінностями, політичним вибором та ставленням до влади.

Мета та завдання. Метою нашої статті є теоретико-емпіричний аналіз типу політичної культури сучасного молодого покоління в українському суспільстві.

тури сучасного молодого покоління в українському суспільстві.

Методи дослідження. При написанні статті застосовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема, методи теоретичного узагальнення, структурно-функціональний, політологічного аналізу і синтезу феномену політичної культури. У роботі використовуємо результати соціологічного проекту «Молодь Пограниччя: Дрогобич – Перемишль», реалізований у 2015 р. науковцями Інституту соціології Державної вищої східноєвропейської школи у Перемишлі й кафедри правознавства, соціології та політології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (керівники проекту П. Длугош і С. Щудло). Анкетне опитування проводилося серед учнів випускних класів загальноосвітніх шкіл міст Перемишля (Республіка Польща) та Дрогобича (Україна). Вибірка формувалася методом основного масиву: у Перемишлі опитано 717 учнів, у Дрогобичі – 584. Автор статті була безпосереднім учасником польового етапу дослідження. Також використовуємо результати соціологічного

опитування, проведеного Центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова у вересні 2017 р. у всіх підконтрольних Україні регіонах (вибірка склала 2008 респондентів).

Результати дослідження. Проблематика політичної культури та процес її формування тривалий час досліджується як серед закордонних, так і вітчизняних науковців у галузі політології, соціології, культурології та ін. Зокрема актуальність запиту доводить той факт, що у сучасних політологічних дослідженнях існує більше тридцяти визначень політичної культури [11, с. 47]. Це жодною мірою не є ознакою інтелектуального хаосу в її розумінні, а виражає багатогранність явища, різноманітність його зв'язків із політичною дійсністю. Концептуальну основу політичної культури заклали Й.-Г. Гердер [8], Г. Алмонд [1, 2], С. Верба [1, 3] та ін. Вони аналізували структуру, функції політичної культури, вивчали орієнтації, поведінку та організацію акторів політичної культури. Зокрема Г. Алмонд, розкриваючи поняття політичної культури, назвав її «психологічним феноменом, коли кожна політична система включена в особливий зразок орієнтацій на політичні дії» [2, с. 396].

В українській політичній думці поняття «політична культура» чи не вперше застосував В. Липинський, який визначив політичну культуру «як включення наукових знань у політичний процес» [15, с. 344].

А. Соловей і В. Штерн зазначають, що «багатогранність цього соціокультурного феномену зумовила появу різних наукових підходів, зокрема, серед закордонних досліджень виділяють три – об'єктивістський, суб'єктивістський і конструкціоністський» [19, с. 29]. За першим підходом політична культура – це культура поведінки в політиці. Другий розглядає політичну культуру як нав'язування індивіду політичних змістів і орієнтацій. Нарешті, конструкціоністський підхід передбачає ціннісне розуміння політики і політичної культури. Всі ці визначення, на нашу думку, вказують, що політична культура є важливим елементом політичної системи, яка допомагає розкрити зміст політичного життя суспільства.

У нашому дослідженні розглядаємо політичну культуру як ставлення молодих українців до політики чи політичного процесу загалом, а також до самих себе й своєї ролі у цьому процесі. Акцентуємо увагу на формуванні активістського типу політичної культури через інтерпретацію ставлення молоді до політики, як переосмислення своєї ролі в державі.

Запит на нову генерацію політичної еліти та лідерів в українському суспільстві є очевидним. Практика двох Майданів – Помаранчевої революції (2004 р.) та Революції Гідності (2013 р.) у новітній українській історії показала, що молодь є рушієм соціальних перетворень [9]. Це спонукає до появи

зовсім нового підходу у визначенні ролі молоді у державотворчому процесі. Цілковитим погоджуємось з дослідницею А. Карнаух, стосовно зміни радянських постулатів у трактуванні молоді виключно «як об'єкту ідеологічного, економічного, а, головне, виховного впливів» [13, с. 9]. Поділяємо думку про те, що забезпечення ефективних демократичних змін у суспільстві «обумовлюється приматом особистості, її саморозвитком, активною життєвою позицією за власним покликом душі, а не за вимогами та потребами будь-кого» [13, с. 9]. Відтак, важливо допомогти молодим українцям через засвоєння нових знань, закласти не лише нові світоглядні, ціннісні орієнтації, але й сформувати державницьку громадянську позицію. На наш погляд, найважливішим чинником формування політичної свідомості та політичної культури, поряд із навчанням є суспільна активність, яка насамперед знаходить свій вияв у зацікавленості політикою.

Існують різні способи вивчення ціннісних моделей політичних культур, серед яких виокремлюємо їхню типологізацію. Найуживанішою у сучасній політичній науці є методика порівняння політичних культур, розроблена Г. Алмондом і С. Вербою. Вона вирізняє три основні типи політичної культури: патріархальний, підданський і активістський [1, с. 114]. Зокрема, патріархальна політична культура зорієнтована на локальні цінності й може виявлятися у формі місцевого патріотизму, поваги до сім'ї та ін. Пасивне ставлення громадян до політичного життя характерне для підданського типу політичної культури. Натомість, активістський тип політичної культури формує особу, що орієнтується на активну роль у функціонуванні політичної системи. Специфіка всіх типів полягає у тому, що у чистому вигляді вони не існують. За висновками Г. Алмонда і С. Верби, «на практиці вони взаємодіють між собою, утворюючи змішані форми, з перевагою тих або інших компонентів: патріархально-підданська, піддансько-активістська та патріархально-активістська політичні культури» [1, с. 223]. У нашому дослідженні класифікуємо політичну культуру залежно від співвідношення характеристик об'єкта та суб'єкта політичної культури (демократична чи тоталітарна, патріархально-підданська чи активістська та ін.

Складність формування нового типу політичної культури українського суспільства полягає в тому, що за визначенням Є. Головахи, – «це суспільство стихійної пострадянської трансформації і відкладеного декларативного транзитиву» [9]. Його характерними рисами вчений називає «подвійну інституціональну систему, масову аномійну деморалізацію і соціальну незалученість, також цінності часів «викривленого модерну» [9]. Тобто, колишня ціннісно-нормативна система, що консолідувала тоталітарне суспільство, зруйнована, а нова, ґрунтована на демократичних цінностях, ще не

сформована. Українські дослідники вважають, що сучасна політична культура громадян України характеризується як така, що «містить демократичні та авторитарні компоненти (політична культура змішаного типу)» [13, с. 9]. Окрім того, Л. Нагорна наголошує на фрагментарності політичної культури перехідного етапу розвитку українського суспільства [16, с. 36]. На думку дослідниці, «вона відрізняється від політичної культури країн стабільної демократії значно нижчим ступенем розвиненості громадянського суспільства та політичної освіченості населення, рівнем політичної активності громадян, структурами політичної ідентичності» [16, с. 37].

Ми погоджуємось з оцінкою Т. Джиги щодо домінування підданської політичної культури в сучасній Україні та малорозвинені елементи активістської культури, яка сприяє формуванню активної громадянської позиції [10, с. 66]. На думку дослідниці, «чітка громадянська позиція, ініціативність, почуття відповідальності за стан справ у країні є рідкісним явищем в українському суспільстві. У країні не сформовано громадянської культури, за якої більшість громадян переконані, що можуть відігравати і відіграють активну роль у політиці» [10, с. 66].

На нашу думку, основним стрижнем політичної культури української молоді має бути усвідомлення потреб власної держави і, відповідно, формування державотворчої психології, досягнення гармонійного поєднання інтересів і потреб особи, громадянського суспільства і держави. Акцентуємо увагу на становленні активістського типу, без домінування якого не можливо сформувати громадянську культуру. Саме вона є найбільш характерною для демократичних суспільств. Громадянська культура сприяє нормальному функціонуванню суспільства, створює основу соціальної стабільності. Це доводили також Г. Алмонд і С. Верба [1, с. 210]. Вчені підкреслюють, що «зміст поняття громадянської культури, вони зовсім не отожднюють з нормами громадянської поведінки, яку передусім пов'язують з політичною активністю». Особливістю громадянської культури є те, що «зразки раціонально-активістської поведінки добре уживаються з елементами патріархальної та підданської культур» [1, с. 211]. Такий тип політичної культури зберігає дотримання в суспільстві громадянського консенсусу як необхідної засади демократії, навіть за наявності в ній різних політичних орієнтацій.

Політична практика країн Заходу доводить, що формувати громадянську культуру можна лише в умовах демократії, ефективність якої обумовлюється одночасним поєднання автономності особи, з правом на свободу, та усвідомлення частиною спільноти рівних собі громадян. Ідея формування громадянської спільноти, в якій окремі індивіди постають як активні учасники політичного процесу

на засадах взаємоповаги та шляхом переговорів досягають консенсусу, була складовою теорії партисипативної демократії Б. Барбера [5, с. 259], Ю. Габермаса [7].

Одним із чинників формування громадянськості є політична участь. В. Климчук пише, що поряд із категорією «політична участь» часто використовують такі поняття, як «громадянська/політична дія», «суспільно-політична активність», «громадянська залученість» тощо [14, с. 74]. У нашому дослідженні розглядаємо політичну участь громадян через їхнє ставлення до політики.

Спираючись на результати опитування «Молодь Пограниччя: Дрогобич – Перемишль», респондентами якого були учні випускних класів, віком 15–16 років і згідно вікового цензу ще не володіють активним виборчим правом, проаналізуємо їхнє ставлення до політики. Для аналізу відповідей молоді на питання «Чи цікавитеся Ви політикою?» ми використали п'ятибальну шкалу: «дуже сильно», «сильно», «середньо», «слабо», «взагалі не цікавлюсь». Найбільшою мірою цікавляться політикою лише 2,6% опитаних. Частка тих, хто виявив середню зацікавленість політикою є найбільшою і становить 54,1%. Слабо цікавляться політикою – 15,6% опитаних. Нарешті, частка тих, хто зовсім не цікавиться політикою – 8,7%.

Гендерний аналіз відповідей засвідчив, що хлопці виявили більше зацікавлення політикою у порівнянні з дівчатами. Якщо відсоток хлопців, які дуже сильно цікавляться політикою трохи більший порівняно з дівчатами – 2,9 проти 2,3, то частка хлопців, які сильно цікавляться політикою 23,4% перевищує частку дівчат – 9,3%. Натомість середню зацікавленість виявили більше дівчата – 57,0%, а відсоток хлопців становив 50,9. Слабо цікавляться політикою 20,1% дівчат та 9,9% хлопців. Взагалі не цікавляться політикою більше хлопці – 9,4%, аніж дівчата – 7,9%. Більш наочно результати представлені на рис. 1.

Для того, щоб закріпити наше уявлення щодо рівня зацікавлення політикою української молоді, порівняємо відповіді українських школярів з польськими. Результат порівняння візуалізуємо на рис. 2.

Відповіді українських і польських респондентів сконцентрувалися біля усереднених позицій. Однак якщо більше половини українських школярів вказали «середню» зацікавленість політикою (54%), то відповіді польських школярів розділились між позиціями «середньо» (32,5%) та «слабо» (28,8%). У порівнянні з українцями, у Польщі суттєво більше тих, хто зовсім не цікавиться політикою – відповідно, 22,1% та 8,7%.

За даними соціологічного дослідження Центру Разумкова, яке проводилось у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей, розглянемо

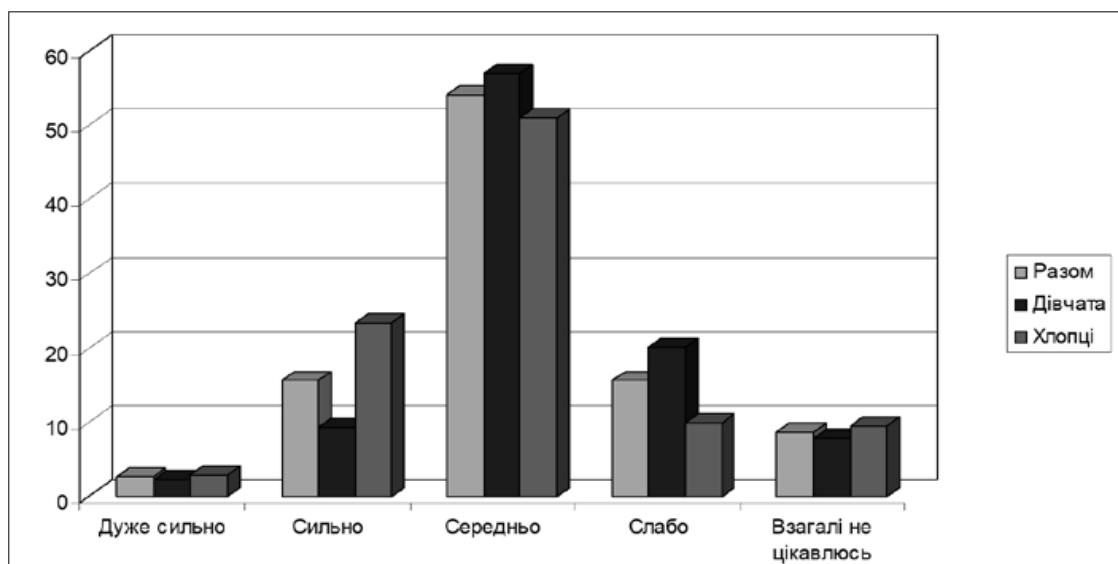

Рис. 1. Рівень зацікавлення молоді політикою (%)

Джерело: укладено автором на основі масиву даних дослідження

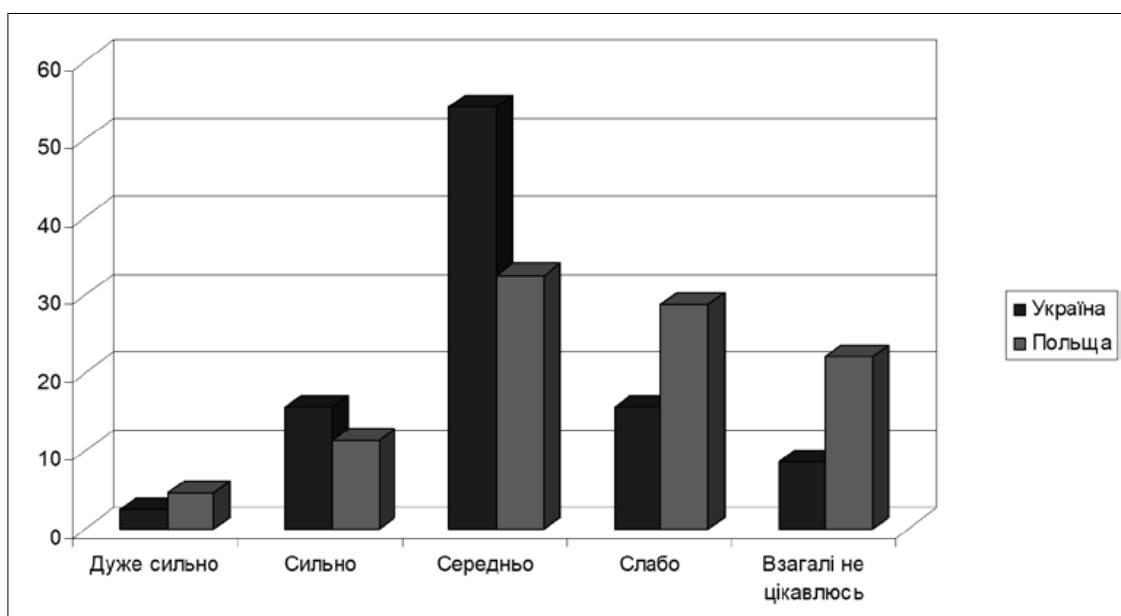

Рис. 2. Порівняльний аналіз рівня зацікавлення політикою української та польської молоді, %

Джерело: укладено автором на основі масиву даних дослідження

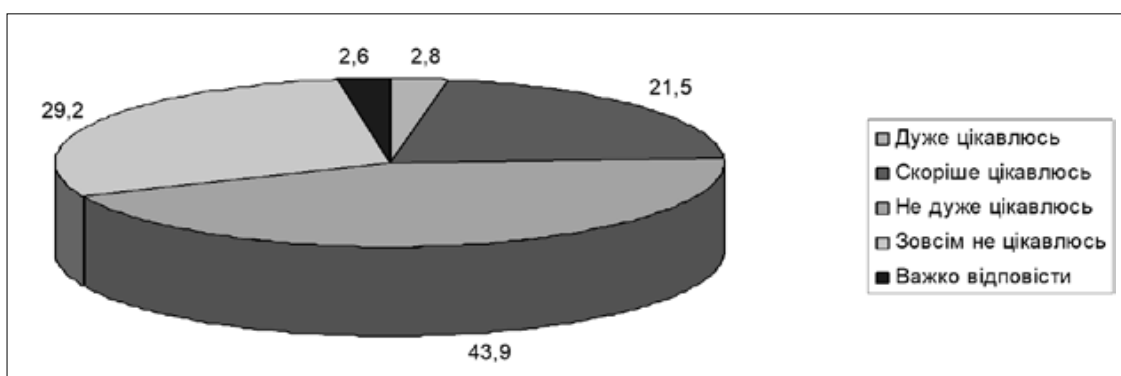

Рис. 3. Рівень зацікавлення політикою молоді, віком 18–29 років (%)

Джерело: укладено автором на основі [18]

рівень зацікавлення політикою наступної вікової групи молоді (від 18 до 29 років). Аналіз відповідей показує, що загалом цікавляться політикою 24,3% респондентів, не дуже цікавляться 43,9%, а тих, хто зовсім не цікавиться політикою – 29,2% [18, с. 29]. Розподіл відповідей на рисунку 3.

Зіставлення даних, представлених на рисунках 2 і 3, дає підстави до висновку, що з віком зростає рівень зацікавлення політикою молоді. Водночас з'являється група молоді, яка чітко артикулює байдуже ставлення до політики, яких ми можемо назвати абсентеїстами.

Дозволимо собі припустити, що випускники шкіл надалі навчаючись чи працюючи, в силу різних обставин, не досить успішно політично соціалізуються і відчужуються від політичного життя. На нашу думку, причини не досить активного зацікавлення молоді політичним життям різні. Одна з них – політичне незнання, якому протиставляється добра обізнаність в інших сферах, висока раціональність, із якою добиваються поставлених цілей в особистому житті. Незнання і заміщення понять сприяють тому, що не формуються навички політичної участі й політичний досвід. За даними цього ж опитування, лише третина молоді вважають, що їх участь потрібна для того, щоб ситуація в країні змінилася на краще, 47% такої потреби не відчують [18, с. 32].

Водночас вважаємо, що відсутність реального та дієвого верховенства права й системна безвідповідальність політичної еліти, що призводить до поступового унормування безвідповідальності на рівні повсякденних практик, сприяє ще більшому дистанціюванню молоді від політики, поширення в суспільстві настроїв апатії, песимізму та цинізму на тлі стійких патерналістських настановлень широких верств населення.

Однак, на нашу думку, не варто бути такими категоричними в плані відсутності зрушень у формуванні громадянської активності молодих українців. Протестні рухи під час українських Майданів, про які ми вже згадували, вказують на факт їх беззаперечного впливу на формування громадянських якостей молоді. Українські соціологи переконані у поступових якісних соціальних змінах після Євромайдану 2013 р. До цих подій українське суспільство характеризували як спільноту, а після – фіксують процес перетворення української спільноти у громаду [6]. Це зумовлює зростання ступеню соціального зчеплення і збільшує можливість творення громадянського суспільства. Цілком поділяємо думку експертів про те, що «демонстрація самоорганізації та самоврядування по всіх горизонталях і вертикалях на Майдані є яскравим підтвердженням реального громадянського суспільства» [6]. Американський професор Ф. Фукуяма вважає, що «Україна показала наявність у неї дуже потужного громадянського

суспільства, з яким потрібно рахуватися, але процес формування ще не завершено» [17].

Висновки. Отже, в сучасній Україні можна говорити про змішаний тип політичної культури молоді. У ньому домінують ознаки підданської та патріархальної культури, й лише починають проявлятися елементи активістської складової. Процес формування нового типу залежить від розвитку демократії, поширення нових цінностей, певних соціальних установок, готовності діяти іншим чином. З одного боку, модель політичної поведінки молодих українців містить характерні риси суспільства пострадянської трансформації. Це проявляється, в першу чергу, через політичну апатію та відчуження. За результатами емпіричних соціологічних досліджень, як у регіональному так і всеукраїнському вимірі простежується, як на наш погляд, недостатньо активне зацікавлення молоді політикою. З іншого боку, молоде покоління, яке виросло в умовах незалежності, через практику участі у Майданах, частіше демонструє ознаки нового типу політичної культури. Формуванню активістського типу сприятиме подальший процес демократизації в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Almond G., Verba S. The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Countries, Princeton, 1963. 574 p.
2. Almond G.A. Comparative Political Systems. *The Journal of Politics*. 1956. Vol. 18. № 3. P. 391–514.
3. Verba S. Comparative Political Culture. Princeton, 1965. 513 p.
4. Zelena O., Hryniuk M. Formation of the participant type of political culture of Ukrainian youth. *Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy*. 2019. № 32(3). S. 107–117.
5. Барбер Б. Сильна демократія: політика учасницького типу. *Демократія / упор. О. Проценко*. Київ: Смолоскип, 2005. С. 254–263.
6. Блудша М. Українці дивні люди: якщо їх б'ють, а вони біжать, біжать захищати. 14 січня. *Ракурс*. 2014. URL: <http://ua.racurs.ua/426-ukrayinci-dyvni-ludy-yakscho-yih-b-ut-a-vony-bijat-to-bijat-zahyschaty-sociology>.
7. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність. Умови громадянства / за ред. В.ван Стінбергена, Київ, 2005. С. 49–70. URL: <http://litopys.org.ua/rizne/haber.htm>.
8. Гердер И.Г. Идеи к философии истории человечества. URL: http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_prosveshhenie/gerder_i_g_idei_k_filosofii_istorii_chelovechestva/11-1-0-801.
9. Головаха Є. Українське суспільство: тенденції соціальних змін до і після Євромайдану. URL: <http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/.../golovaha-susp2015.pp>.
10. Джига Т. Сучасні тенденції становлення політичної культури українського суспільства. URL: http://www.ipiend.gov.ua/uploads/pm/pm_46/dzyga_suchasni.pdf.

11. Здіорук С. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період : монографія. Київ : НІСД, 2006.

12. Зелена О. Чинники формування національних і громадянських якостей молоді у процесі євроінтеграції. *Молодь у сучасних євроінтеграційних процесах: правові, історико-політичні та соціокультурні аспекти* : колективна монографія. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2017. С. 213–238.

13. Карнаух А. Становлення політичної культури молоді в умовах демократизації сучасного українського суспільства. Київ, 2006. 26 с.

14. Климончук В. Політична участь громадян України як вияв антропологічного виміру свободи. *Політичний менеджмент*. 2012. № 4–5. С. 72–80.

15. Липинський В. Листи до братів хліборобів: про ідею та організацію українського монархізму. Нью-Йорк : Булава, 1954. 580 с.

16. Нагорна Л. Політична культура українського народу: історична ретроспектива і сучасні реалії. Київ : Стилос, 1998. 278 с.

17. Олбрайт М. Євромайдан – подія десятиліття. *Українська правда*. 2014. 12 січня. URL: <http://www.pravda.com.ua/photo-video/2014/01/12/7009379/>.

18. Політична культура та парламентаризм в Україні: сучасний стан та основні проблеми. Інформаційно-аналітичні матеріали фахової дискусії / Центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: http://www.razumkov.org.ua/uploads/socio/2017_Politychna_kultura.pdf

19. Соловей А., Штерн В. Політична культура сучасного українського суспільства (теоретико-методологічні виміри та суспільна практика). *Панорама політологічних студій*. 2012. Вип. 9. С. 26–32.

REFERENCES:

1. Almond G., Verba S. (1963). *The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Countries*, Princeton, 574 p.

2. Gabriel A. Almond (1956). *Comparative Political Systems*, *The Journal of Politics*, Vol, 18, nr 3, s. 391–514.

3. Verba S. (1965). *Comparative Political Culture*, Princeton, 513 p.

4. Zelena O., Hrynio M. (2019). Formation of the participant type of political culture of Ukrainian youth. *Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy*. Nr. 32(3). P. 107–117.

5. Barber B. (2005). Syl'na demokratiya: polityka uchashnytskoho typu. [Strong democracy: the participatory type policy]. *Demokratiya* : antol. / [upoiad. O. Protsenko]. Kyiv, Smoloskyp, p. 253–303.

6. Bludsha M. (2014). Ukrayintsici dyvni lyudy: yakscho yikh b'yut', a vony bizhat', bizhat' zakhyschaty. [Ukrainians are eccentric people: when they are beaten and they run, they run to defend]. *Rakurs*, January 14, <http://ua.rakurs.ua/426-ukrayinci-dyvni-ludy-yakscho-yih-b-ut-a-vony-bijat-to-bijat-zahyschaty-sociology>

7. Habermas Yu., Gromadjanstvo i nacional'na identychnist'. [Citizenship and national identity]. <http://litopys.org.ua/rizne/haber.htm>

8. Herder J.G., Idei k filosofii i istorii chelovechestva. [Ideas for the philosophy of the history of humanity].

http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_prosheshhenie/gerder_i_g_idei_k_filosofii_istorii_chelovechestva/11-1-0-801.

9. Holovaha Ye.I. (2015). *Ukrayins'ke suspil'stvo: tendencyi social'nykh zmin do i pislia Yevromaidanu*. [Ukrainian society: the tendencies in social changes before and after the Euromaidan]. <http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/.../golovaha-susp2015.pp>.

10. Dzhyga T. Suchasni tendencyi stanovlennia politychnoyi kul'tury ukrayins'koho suspil'stva. [Modern tendencies in the political culture of Ukrainian society]. http://www.ipiend.gov.ua/uploads/pm/pm_46/dzyga_suchasni.pdf

11. Zdioruk S. (2006). *Humanitarna polityka Ukrayins'koyi Derzhavy v novitniy period*. [The humanitarian policy of the Ukrainian State in the modern period]. Kyiv, NISD, 403 p. [in Ukrainian].

12. Zelena O. (2017). *Chynnyky formuvannya natsional'nykh i hromadyans'kykh yakostey molodi u protsesi yevrointegratsiyi*. [Factors of the formation of national and civic qualities of young people in the process of European integration]. *Molod' u suchasnykh yevrointegratsiynykh protsesakh: pravovi, istoryko-politychni ta sotsiokul'turni aspekty: collective monography*, Drohobych, p. 213–238. [in Ukrainian].

13. Karnaukh A. (2006). Abstract. *Stanovlennya politychnoyi kul'tury molodi v umovah demokratyzatsiyi suchasnoho ukrayins'koho suspil'stva*. [Formation of the youth political culture in the conditions of democratization of modern Ukrainian society]. Kyiv. 26 p. [in Ukrainian].

14. Klymonchuk V. (2012). *Politychna uchast' hromadian Ukrayiny yak vyjav antropologichnoho vymiru svobody*. [The political participation of Ukrainian citizens as an expression of the anthropological dimension of freedom]. *Politychnyj menedzhment*, № 4-5, p. 72–80. [in Ukrainian]

15. Lypynskiy V. (1995). *Lysty do bratviv-khliborobiv pro ideyu i organizatsiyu ukryjins'koho monarkhizmu*. [Letters to the brothers ploughmen: About the idea and organization of Ukrainian monarchism]. Kyiv: Philadelphia.

16. Nahorna L. (1998). *Politychna kul'tura ukryjins'koho narodu: istorychna retrospektyva i suchasni realiyi*. [Political culture of the Ukrainian people: historical retrospective and modern realities]. Kyiv, 278 p. [in Ukrainian].

17. Albright M. *Yevromaidan – podyja desiatylittia*. [Euromaidan – the event of the decade]. *Ukrayins'ka pravda* 2014, January 12, <http://www.pravda.com.ua/photo-video/2014/01/12/7009379/>

18. *Politychna kul'tura ta parlamentaryzm v Ukraini: suchasnyj stan ta osnovni problemy*. Oleksandr Razumkov Center for Economic and Political Studies. 2017, December 14. http://www.razumkov.org.ua/uploads/socio/2017_Politychna_kultura.pdf

19. Solovey A. M., Shtern V. Yu. (2012). *Politychna kul'tura suchasnoho ukrayins'koho suspil'stva (teoretyko-metodolohichni vymiry ta suspil'na praktyka)*. [Political culture of modern Ukrainian society (theoretical and methodological dimensions and social practice)]. *Panorama politolohichnykh studiy*. *Naukovyy visnyk RDHU*, Vyp. 9, p. 258. [in Ukrainian].

The young generation in the political culture coordinates of Ukraine

Zelena Oksana Yaroslavivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department
of Law, Sociology and Political Science
of Ivan Franko Drohobych State
Pedagogical University
Ivan Franko str., 24, Drohobych, Ukraine

The perspective of the development of democratic Ukraine is connected with the peculiarities of the formation of the political culture of the youth, its political values, political choice and attitude to the authority. The purpose of the article is a theoretical and empirical analysis of the type of political culture of the modern young generation in Ukrainian society. During the writing of the article, general scientific and special methods of research were used, in particular, methods of theoretical generalization, political science analysis and synthesis of the phenomenon of political culture, as well as structural and functional method. The empirical basis for the study was the sociological project "The Borderline Youth: Drohobych – Przemysl" and the results of a sociological survey conducted by the Centre for Economic and Political Studies named after Alexander Razumkov in September, 2017.

The article investigates the type of the political culture of Ukrainian youth. The article analyzes theoretical foundations of political culture as a sociocultural phenomenon. One of the means of comprehensive knowledge of the value models of political cultures is its typology. The specificity of the combination of pure types of political culture and the formation of mixed forms is highlighted. The attention is focused on the characteristic of the activist type, without the developed features without which it is impossible to form the so-called civic culture. The necessity of a new approach in determining the role of youth in political processes and the formation of a new type of political culture are substantiated. It is determined that active and responsible citizens can be brought up only in the conditions of democracy. The author shows that the young generation that grew up during the time of independence, through the practice of participation in Maidan, demonstrates the features of a new type of political culture. On the basis of empirical data the level of attitude of youth towards politics has been demonstrated and the prospects for the development of democracy and the formation of an activist type of political culture have been outlined.

Key words: political culture, youth, types of political culture, political participation, civic culture.